

Oslobođenje: Intervju sa visokim predstavnikom Valentinom Inzkom

Razgovarala: Vildana Selimbegović

Njihova nas žrtva podsjeća na našu odgovornost, kazao je jučer Valentin Inzko, visoki predstavnik OHR-a u Bosni i Hercegovini, na komemoraciji kojom je obilježena 20. godišnjica helikopterske nesreće u kojoj je 12 zaposlenika OHR-a i UN-a izgubilo život. Komemoraciji na Prokoškom jezeru prisustvovali su i članovi porodica poginulih, predsjednik Federacije BiH Marinko Čavara, brojni ambasadori, među kojima i Maureen Cormack, ambasadorica Sjedinjenih Američkih Država u našoj zemlji.

Govoreći o poginulima, Inzko je između ostalog rekao: "Iz različitih zemalja i različitih sredina, oni su došli da daju svoj doprinos miru. Dvadeset godina kasnije, cijela jedna generacija izrasla je do punoljetstva. Mir koji je 1997. godine bio tako krhak održao se više od dvije decenije."

– Nas, koji unutar međunarodne zajednice još uvijek radimo na pružanju podrške ovoj zemlji na njenom putu ka prosperitetu i sigurnosti, njihova žrtva podsjeća na odgovornost da trebamo uraditi sve što možemo da nastavimo graditi dalje na temeljima koje su oni postavili, naglasio je.

Više je no jasno da su i međunarodni dužnosnici u Bosni i Hercegovini sve zabrinutiji za stanje u zemlji: umjesto združenog angažmana na euroatlantskom putu BiH, domaće političke elite združenim snagama otvaraju izbornu kampanju cijelu godinu ranije. Stanje u pravosuđu – u koje i domaća i međunarodna javnost polažu nade – nanovo je eskaliralo grubim optužbama, što je samo jedan od razloga za razgovor s visokim predstavnikom.

Vrlo su glasna javna neslaganja između državnih zvaničnika i pravosudnih organa: Vijeće ministara je bilo prinuđeno braniti sigurnosne agencije u BiH – OSA i SIPA – nakon nes(p)retnih istupa i optužbi v.d. glavne tužiteljice Gordane Tadić i potpredsjednice VSTV-a Ružice Jukić. Šta reći?

– Vlasti i institucije u BiH iz oblasti pravosuđa i sigurnosti treba da se vrate na posao. Treba da rade više na rješavanju kriminala i korupcije, u relevantnim institucijama, i da poštuju vladavinu prava. To je ono što ljudi očekuju od njih. Stalni napadi u medijima treba da prestanu. Oni koji se spuštaju na taj nivo samo štete vlastitoj reputaciji i dodatno slabe povjerenje javnosti u pravosudni sistem.

Vidjeli smo i učestala osporavanja Centralne banke BiH, također važne državne institucije.

– To je retorika čiji je cilj da izazove polemiku. Pravna osnova za Centralnu banku BiH je jasna. Dejtonski mirovni sporazum izričito navodi osnivanje Centralne banke kao isključivog organa za izdavanje valute i monetarnu politiku u cijeloj BiH. Zakon o Centralnoj banci BiH dodatno potvrđuje da je Centralna banka BiH “potpuno neovisna od Federacije Bosne i Hercegovine, Republike Srpske, bilo koje agencije i drugih organa, u okviru ograničenja utvrđenih zakonom”.

Zakon takođe uređuje podjelu neto dobiti Centralne banke BiH, uključujući i dio koji ide u budžet Bosne i Hercegovine. Bez obzira na to, OHR i ostatak međunarodne zajednice pomno će pratiti situaciju i nastaviti pružati punu i čvrstu podršku Centralnoj banci BiH, kao nezavisnoj i uspješnoj instituciji, između ostalog i kada banka bude obilježavala dvadesetu godišnjicu rada krajem ovog mjeseca. Želio bih naglasiti da je Centralna banka BiH jedan od najvećih uspjeha u poslijeratnoj BiH i kamen temeljac njene monetarne stabilnosti.

A pratite li i polemiku oko KCUS-a?

– OHR podržava reformu javnih službi, uključujući i

zdravstveni sektor, kako bi one postale efikasnije, a prije svega uslužnije prema korisnicima, dakle pacijentima. Istovremeno, reforme treba provoditi pažljivo, sa puno takta i uz adekvatnu komunikaciju između rukovodstva i osoblja. Puno stvari se svodi na kulturu dijaloga – u ovom sektoru, kao i drugima.

Iako ja nisam ni zdravstveni radnik ni upravitelj bolnice, podsjetiću na Hipokratovu zakletvu: “Obećavam da ću svoj život staviti u službu humanosti. Svoj poziv ću obavljati savjesno i dostojanstveno. Održavaću svim svojim silama čast i plemenite tradicije ljekarskog zvanja. Moje kolege će mi biti braća. U vršenju dužnosti prema bolesniku neće na mene uticati nikakvi obziri, vjera, nacionalnost, rasa, politička ili klasna pripadnost.” To su poruke za svakog čovjeka i za svaku profesiju.

Lijepo ste to rekli, mada mi se čini da Milorada Dodika, lidera SNSD-a i predsjednika Republike Srpske, prvog treba pozvati na kulturu dijaloga. Kako Vi tumačite zbivanja u Narodnoj skupštini i ostavku glavnog revizora RS-a?

– U svakom sistemu, institucija revizora javnog sektora daje ključni doprinos kako bi se osigurala transparentna javna potrošnja. Stoga je od životne važnosti da njen rad bude profesionalan i bez političkog pritiska.

Sistem u RS-u diktira vladajuća većina, ona ista koja osporava bosanski jezik, a ima podršku Domovine?! Molim Vas, šta mislite o najavljenoj deklaraciji o očuvanju srpskog jezika i kulture, koju zajedno pripremaju Srbija i RS?

– Naravno, ne mogu komentirati samu deklaraciju budući da je ona za sada samo ideja o kojoj se piše u medijima. Očuvanje svih jezika – bosanskog, hrvatskog i srpskog – i oba pisma, latiničnog i ćirilичnog, trebalo bi biti normalna stvar u cijeloj BiH, što svim srcem podržavam. No to u stvarnosti nije tako. Unutar BiH još uvijek ima puno problema sa izražavanjem

identiteta konstitutivnih naroda i manjina, uključujući systemska pitanja kao što su uskraćivanje prava učenicima bošnjačke nacionalnosti da svoj jezik zovu bosanski, te uništavanje natpisa na ćirilici na putokazima u nekim kantonima u Federaciji. U vezi s tim ima još neprihvatljivih pitanja. A svako ko voli svoj jezik poštovaće i jezik drugih.